

Wspomnienie o doc. dr hab. Janinie Schnaiderowej

14 stycznia 1992 r. zmarła doc. dr hab. Janina Schnaiderowa, emerytowana wieloletnia pracownica naukowa Zakładu Ochrony Lasu Instytutu Badawczego Leśnictwa.

Janina Schnaiderowa, córka Adama i Pauliny Junosza-Cieślińskich urodziła się 16 maja 1907 r. w Sójkach, pow. Kutno. Szkołę średnią ukończyła w 1924 r. zdając maturę w

gimnazjum im. Narcyzy Zmichowskiej w Gostyninie. W związku z poważną chorobą i koniecznością leczenia sanatoryjnego w Szwajcarii, studia na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki Lwowskiej rozpoczęła dopiero w latach trzydziestych. Już w czasie studiów ujawniła szczególne zainteresowania entomologią pracując jako wolontariuszka w Katedrze Zoologii Stosowanej Wydziału Rolniczo-Lasowego oraz będąc członkiem Polskiego Związku Entomologicznego. W 1939 r. zawarła związek małżeński ze Zbigniewem Schnaiderem, po czym lata wojny spędziła w nadl. Brzuchowice k. Lwowa.

Po wojnie w latach 1945–1951 pracowała początkowo jako organizator zbiorów muzealnych w Państwowym Gimnazjum Leśnym w Margoninie, a następnie jako wykładowca ochrony lasu w Liceum Leśnym w Warcinie. W uznaniu osiągnięć w pracy pedagogicznej została w 1947 roku odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi. Było to Jej pierwsze i zarazem ostatnie odznaczenie państwowe, gdyż cechując się krytycyzmem i bezkompromisowością wykazywała niewielki entuzjazm wobec powojennych przemian ustrojowych, co nie przysparzało Jej uznania w oczach przełożonych i nie ułatwiało kariery zawodowej.

W czerwcu 1950 r. uzyskała na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego dyplom inżyniera leśnictwa oraz magistra nauk agrotechnicznych na podstawie pracy dyplomowej z dziedziny ochrony lasu i entomologii leśnej, po czym rozpoczęła pracę w Zakładzie Ochrony Lasu IBL, początkowo jako asystent, a od 1953 r. jako adiunkt.

Gdy w latach pięćdziesiątych w Instytucie podjęto kompleksowe badania mające stworzyć podstawy do zakładania na dużą skalę upraw drzew szybko rosnących, problemy ochrony topoli zostały powierzone mgr inż. Janinie Schnaiderowej, która dzięki dużej inicjatywie, odpowiedzialności i sumienności w niedługim czasie zdobyła znajomość biologii, ekologii, znaczenia gospodarczego i metod zwalczania szkodników topoli i zorganizowała ochronę plantacji topolowych na terenie całego kraju. Jako nieustraszona popularyzatorka wiedzy na temat owadów szkodników topoli brała aktywny udział w licznych szkoleniach organizowanych dla pracowników Lasów Państwowych, a w latach 1969–1973 prowadziła wykłady na temat ochrony topoli na studium podyplomowym w Rogowie.

Mgr inż. Janina Schnaiderowa uzyskała w grudniu 1960 r. w Instytucie Badawczym Leśnictwa stopień doktora nauk rolno-leśnych na podstawie rozprawy doktorskiej pt. "Znaczenie gospodarcze i zwalczanie rzemlika topolowca (*Saperda carcharias* L. – *Cerambycidae, Coleoptera*)". Stopień naukowy docenta nauk leśnych z zakresu ochrony lasu przyznała Jej w 1965 r. Rada Wydziału Leśnego SGGW na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. "Przyczyny masowego występowania rzemlików (*Saperda carcharias* L. i *Saperda populnea* L.) na ziemiach polskich". W 1967 r. została powołana na stanowisko samodzielnego pracownika naukowo-badawczego, natomiast w 1973 r. powołano Ją na stanowisko docenta w IBL. Z dniem 1 września 1977 r. przeszła na emeryturę.

Doc. dr hab. J. Schnaiderowa pracując przez ponad ćwierć wieku w Zakładzie Ochrony Lasu IBL samodzielnie prowadziła trudną i odpowiedzialną pracę nad ochroną upraw topolowych przed szkodliwymi owadami, wykazując dużą wiedzę, inicjatywę, wytrwałość w pokonywaniu trudności i odwagę w podejmowaniu decyzji. Jej dorobek naukowy obejmuje 14 dokumentacji naukowych, 3 podręczniki i skrypty oraz 50 artykułów naukowych i popularno-naukowych, instrukcji i innych opracowań na temat pasożytniczej entomofauny motyli, problemów związanych z występowaniem i zwalczaniem szkodników topoli, a w ostatnich latach również na temat ochrony lasu przed drobnymi gryzoniami. Dobra znajomość kilku języków obcych umożliwiła Jej współpracę i wymianę publikacji z pracownikami naukowymi z dziedziny entomologii leśnej z ponad 20 krajów. Była czynnym członkiem naukowej sekcji IUFRO – "Ochrona topoli", wygłaszając referaty na sympozjach międzynarodowych.

Koleżeńska i taktowna, energiczna, obdarzona zdolnością barwnej narracji, zawsze służyła pomocą młodszym pracownikom Zakładu. Pozostanie w naszej pamięci jako wybitna osobowość, która dzięki pracowitości, inicjatywie i wytrwałości zdobyła uznanie i pozycję jako jedna z pierwszych kobiet – naukowców w dziedzinie nauk leśnych.

Barbara Głowacka